

**VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS
ŠILUMOS IR VANDENS DEPARTAMENTO
ŠILUMOS GAMINTOJŲ IR KONKURENCIJOS SKYRIUS**

Teikti Komisijos posėdžiui
Komisijos narys
Donatas Jasas
Komisijos pirmininko pavaduotojas
Jonas Makauskas
Komisijos pirmininkė
Inga Žilienė

2018-09-21

**PAŽYMA
DĖL PRAVIENIŠKIŲ PATAISOS NAMŲ – ATVIROSIOS KOLONIJOS
REGULIUOJAMOS VEIKLOS NEPLANINIO PATIKRINIMO**

2018 m. rugsėjo 21 d. Nr. O5E-229
Vilnius

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 8 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 36⁴ straipsniu, Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo (toliau – Įstatymas) 1 straipsnio 2 dalimi, 10 straipsnio 1 dalimi, 32 straipsnio 2 dalimi, Energetikos įmonių reguliuojamos veiklos patikrinimų tvarkos aprašo, patvirtinto Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) 2014 m. gegužės 26 d. nutarimu Nr. O3-140 „Dėl Energetikos įmonių reguliuojamos veiklos patikrinimų tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Patikrinimų aprašas), 19.2 papunkčiu ir, atsižvelgiant į Komisijos Šilumos ir vandens departamento Šilumos gamintojų ir konkurencijos skyriaus vedėjo Mato Taparausko 2018 m. kovo 15 d. tarnybinį pranešimą Nr. R5-95 „Dėl Pravieniškųjų pataisos namų – atvirosios kolonijos reguliuojamos veiklos neplaninio patikrinimo“, 2018 m. kovo 19 d. Komisijos pirmininko įsakymu Nr. O1E-50 „Dėl Pravieniškųjų pataisos namų – atvirosios kolonijos reguliuojamos veiklos neplaninio patikrinimo“¹ (toliau – Įsakymas) buvo pradėtas Pravieniškųjų pataisos namų – atvirosios kolonijos (toliau – Įstaiga) neplaninis patikrinimas ir sudaryta tikrinimo komisija (toliau – Tikrinimo komisija). Tikrinimo komisijos vadovas – Šilumos ir vandens departamento Šilumos gamintojų ir konkurencijos skyriaus vyriausiasis specialistas Aleksandr Nasyr, Tikrinimo komisijos nariai – Šilumos ir vandens departamento Šilumos kainų ir investicijų skyriaus vedėjas Aivaras Ciesiūnas ir Teisės departamento Teisės taikymo skyriaus vyriausiasis specialistas Povilas Šalaševičius.

Tikrinama energetikos įmonė: Įstaiga, kurios buveinės adresas Pravieniškių g. 5, Pravieniškių k., LT-56369, kodas 302560890, vykdanči licencijuojamą šilumos tiekimo veiklą pagal Įstatymo 30 straipsnio 1 dalį ir Komisijos 2004 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. O3-77 išduotą šilumos tiekimo licenciją Nr. L4-ŠT-45 (licencija pakeista Komisijos 2011 m. rugsėjo 27 d. nutarimu Nr. O3-253) (toliau – Licencija).

Patikrinimo tikslas:

¹ Įsakymas keistas ir papildytas Komisijos pirmininko 2018 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. O1E-93 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos pirmininko 2018 m. kovo 19 d. įsakymo Nr. O1E-50 „Dėl Pravieniškųjų pataisos namų – atvirosios kolonijos reguliuojamos veiklos neplaninio patikrinimo“ pakeitimo“ ir 2018 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. O1E-141 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos pirmininko 2018 m. kovo 19 d. įsakymo Nr. O1E-50 „Dėl Pravieniškųjų pataisos namų – atvirosios kolonijos reguliuojamos veiklos neplaninio patikrinimo“ pakeitimo“.

1) patikrinti, ar Įstaiga tikrinamu laikotarpiu teisingai apskaičiavo ir taikė palyginamąsias šilumos gamybos sąnaudas Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos CŠT sistemoje (toliau – Pravieniškių CŠT sistema) vykdant šilumos supirkimą iš nepriklausomų šilumos gamintojų (toliau – NŠG);

2) nustačius, kad Įstaiga tikrinamu laikotarpiu neteisingai apskaičiavo ir taikė palyginamąsias šilumos gamybos sąnaudas Pravieniškių CŠT sistemoje, nustatyti nepagrįstų šilumos įsigijimo sąnaudų sumą.

Tikrinamas laikotarpis: 2016 m. spalio 1 d. – 2018 m. kovo 31 d.

Komisija 2018 m. kovo 22 d. raštu Nr. R2-(ŠGK)-794 kreipėsi į Įstaigą, prašydama per 10 darbo dienų pateikti informaciją reikalingą patikrinimui atlikti. Įstaiga 2018 m. balandžio 9 d. raštu Nr. S-7517 pateikė prašomą informaciją, kuri buvo patikslinta Įstaigos 2018 m. balandžio 13 d. (reg. Nr. 3300), 2018 m. balandžio 23 d. (reg. Nr. 3525) ir 2018 m. balandžio 30 d. (reg. Nr. R1- 3876) Komisijai elektroniniu paštu pateiktais duomenimis.

Komisija 2018 m. gegužės 7 d. raštu Nr. R2-(ŠGK)-1164 ir 2018 m. gegužės 18 d. raštu Nr. R2-(ŠGK)-1240 kreipėsi į Įstaigą papildomai, prašydama pateikti duomenis apie maksimalius Pravieniškių CŠT sistemos šilumos galios poreikius bei gamtinių dujų pajėgumų nustatymą. Įstaiga 2018 m. gegužės 11 d. raštu Nr. S-10117 ir 2018 m. gegužės 21 d. raštu Nr. S-10638 pateikė atsakymus.

Tikrinimo komisija, įvertinusi turimą informaciją, vadovaudamasi Patikrinimų aprašo 59 punktu, surašė neplaninio patikrinimo akto projektą (toliau – Patikrinimo akto projektas), kurį, vadovaudamasi Patikrinimų aprašo 63 ir 64 punktais, 2018 m. rugpjūčio 21 d. raštu Nr. R2-(ŠGK)-1842 pateikė Įstaigai.

Įstaiga 2018 m. rugpjūčio 27 d. raštu Nr. S-18401 pateikė pastabas Patikrinimo akto projektui dėl Tikrinimo komisijos nustatytų prognozuojamų metinių gamtinių dujų, vartojimo ir užsakomųjų pajėgumų dydžių, gamtinių dujų skirstymo paslaugos įkainių taip pat dėl šilumos įsigijimo sąnaudų vertinimo bazinėje šilumos kainoje.

Patikrinimo metu nustatyta:

1. Įstaiga pagal Licenciją tiekia šilumą Pravieniškių CŠT sistemoje.
2. Pravieniškių CŠT sistemoje veikia NŠG UAB „Prasila“.
3. Tikrinamu laikotarpiu šiluma iš UAB „Prasila“ Įstaigos buvo superkama nuo 2016 m. spalio mėn. iki 2017 m. birželio mėn. (įskaitant) ir nuo 2017 m. spalio mėn. iki 2018 m. kovo mėn. (įskaitant).
4. Nuo 2017 m. Įstaiga nepagrįstai sumažino Pravieniškių CŠT sistemos gamtinių dujų kainai (taikomai palyginamųjų šilumos gamybos sąnaudų skaičiavimuose) nustatyti naudojamus:
 - 4.1. metinius gamtinių dujų kiekius:
 - 4.1.1. Įstaigos taikomi: 2016 m. – 20620 MWh; 2017 m. – 4706 MWh; 2018 m. – 4706 MWh;
 - 4.1.2. Tikrinimo komisijos nustatyti: 2016 m. – 21550 MWh; 2017 m. – 21812 MWh; 2018 m. – 23034 MWh;
 - 4.2 vartojimo pajėgumus:
 - 4.2.1. Įstaigos taikomi: 2016 m. – 150 MWh/parą/metus; 2017 m. ir 2018 m. – 90 MWh/parą/metus;
 - 4.2.2. Tikrinimo komisijos nustatyti: 2016 m., 2017 m. ir 2018 m. – 165 MWh/parą/metus;
 - 4.3. užsakomuosius pajėgumus:
 - 4.3.1. Įstaigos taikomi: 2016 m. – 115 MWh/parą/metus; 2017 m. – 26 MWh/parą/metus; 2018 m. – 30 MWh/parą/metus;
 - 4.3.2. Tikrinimo komisijos nustatyti: 2016 m., 2017 m. ir 2018 m. – 115 MWh/parą/metus.
5. Dėl Įstaigos sumažintų metinių gamtinių dujų kiekių, vartojimo ir užsakomųjų pajėgumų nuo 2017 m. padidėjo Pravieniškių CŠT sistemos palyginamosioms šilumos gamybos sąnaudoms apskaičiuoti taikoma vidutinė metinė gamtinių dujų kaina (žr. Patikrinimo akto 1 priedą).

6. Dėl padidėjusios Pravieniškių CŠT sistemos vidutinės metinės gamtinių dujų kainos padidėjo nuo 2017 m. kovo mėn. Įstaigos taikomos palyginamosios šilumos gamybos sąnaudos (žr. Patikrinimo akto 2 priedą).

7. Tikrinimo laikotarpiu Įstaiga iš UAB „Prasila“ supirko 29 604,980 MWh šilumos, faktinės šilumos įsigijimo sąnaudos sudarė 1 257 009,24 Eur. Tikrinimo komisijai apskaičiavus Pravieniškių CŠT sistemos taikytinas palyginamąsias šilumos gamybos sąnaudas, nustatyta, kad Tikrinimo laikotarpiu šilumos įsigijimo sąnaudos turėjo sudaryti 1 130 851,47 Eur.

8. Dėl Įstaigos neteisingai apskaičiuotų palyginamųjų šilumos gamybos sąnaudų Įstaiga Tikrinamu laikotarpiu patyrė **126 157,77 Eur** nepagrįstų šilumos įsigijimo sąnaudų.

Įstaigos pateiktų pastabų Patikrinimo akto projektui vertinimas:

1. Anot Įstaigos, Tikrinimo komisijos nustatyti prognozuojami gamtinių dujų kiekiai neatspindi Pravieniškių CŠT sistemoje veikiančio NŠG. Įstaiga teigia, kad vidutinės 2016 m., 2017 m. ir 2018 m. gamtinių dujų transportavimo kainas nustatė pagal galiojančias sutartis, atsižvelgiant į faktiškai sunaudotus bei prognozuojamus gamtinių dujų kiekius, remdamasi Šilumos kainų nustatymo metodikos, patvirtintos Komisijos 2009 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. O3-96 „Dėl Šilumos kainų nustatymo metodikos“ (toliau – Šilumos kainų nustatymo metodika), 58.4.5.1 papunkčiu, todėl, anot Įstaigos, metinis gamtinių dujų kiekis, vartojimo ir užsakomieji pajėgumai buvo nustatyti nepažeidžiant galiojančių teisės aktų nuostatų. Įstaiga nurodė, kad apskaičiuota 2016 m., 2017 m. ir 2018 m. vidutinė gamtinių dujų transportavimo kaina, naudota Įstaigos kintamajai šilumos kainos dedamajai nustatyti, buvo suderinta su Komisija. Taip pat Įstaiga teigia, kad taikė tinkamus gamtinių dujų skirstymo įkainius, kadangi pagal 2016 m. nustatytą gamtinių dujų kiekį Įstaiga buvo priskirta prie V gamtinių dujų vartotojų grupės, o 2017 m. ir 2018 m. – prie IV grupės.

Tikrinimo komisija neatsižvelgė į šias Įstaigos pastabas, nes kaip jau buvo minėta Patikrinimo akto projekte, vadovaujantis Šilumos kainų nustatymo metodikos 58.4.5.1 papunkčiu ir Komisijos 2016 m. liepos 15 d. viešu išaiškinimu „Dėl Komisijos 2016 m. kovo 18 d. viešo išaiškinimo dėl šilumos tiekėjo palyginamųjų sąnaudų apskaičiavimo patikslinimo“ (toliau – Išaiškinimas), skaičiuojant vidutinę metinę gamtinių dujų transportavimo kainą, taikomą palyginamųjų šilumos gamybos sąnaudų skaičiavimuose, prognozuojamas metinis gamtinių dujų kiekis, vartojimo ir užsakomieji pajėgumai turi būti nustatomi nevertinant sistemoje veikiančių NŠG ir jų gaminamo šilumos kiekio. Metinės gamtinių dujų sąnaudos ir metinis gamtinių dujų kiekis nustatomas pagal planuojamą metinę kuro struktūrą, jei visą reikiamą šilumos kiekį gamintų tik šilumos tiekėjas. Tikrinimo komisija nustatė, kad Įstaiga nesivadovavo Šilumos kainų nustatymo metodikos 58.4.5.1 papunkčiu bei Išaiškinimu, todėl Įstaigos buvo nepagrįstai sumažinti vidutinei 2017 m. ir 2018 m. Pravieniškių CŠT sistemos gamtinių dujų transportavimo kainai (naudojamai palyginamosioms šilumos gamybos sąnaudoms skaičiuoti) nustatyti taikomi metiniai gamtinių dujų kiekiai, taip pat vartojimo ir užsakomieji pajėgumai. Dėl mažesnių Pravieniškių CŠT sistemos vidutinei gamtinių dujų transportavimo kainai (naudojamai palyginamosioms šilumos gamybos sąnaudoms skaičiuoti) nustatyti taikomų metinių gamtinių dujų kiekių Įstaiga 2017 m. sausio–birželio mėn., 2017 m. liepos–gruodžio mėn. ir nuo 2018 m. sausio mėn. taikė netinkamų grupių skirstymo paslaugos įkainius.

Atkreiptinas dėmesys, kad Įstaigos Komisijai teikiama informacija dėl gamtinių dujų tiekimo, skirstymo ir perdavimo sutarčių naudojama gamtinių dujų transportavimo kainai (taikomai Įstaigos kintamajai šilumos kainos dedamajai nustatyti) apskaičiuoti, tačiau nustatant palyginamąsias šilumos gamybos sąnaudas turi būti atsižvelgta ir į Išaiškinimo reikalavimus. Tai reiškia, jog skaičiuojant šilumos tiekėjo palyginamąsias šilumos gamybos sąnaudas ir atitinkamo mėnesio kuro struktūrą, nevertinamas sistemoje veikiančių nepriklausomų šilumos gamintojų pagamintinas šilumos kiekis, todėl metinis gamtinių dujų kiekis, vartojimo ir užsakomieji pajėgumai, naudojami kintamajai šilumos kainos dedamajai ir palyginamosioms šilumos gamybos sąnaudoms apskaičiuoti, gali skirtis.

2. Įstaiga pažymėjo, kad Komisija 2017 m. liepos 19 d. pažymoje Nr. O5E-186 „Dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos šilumos bazinės kainos ir karšto vandens kainos

dedamųjų nustatymo“ priėmė sprendimą šilumos supirkimo iš NŠG nevertinti, todėl Įstaigos iš NŠG perkama šiluma nėra įvertinta bazinėje kuro ir perkamos šilumos struktūroje, o perkamos šilumos energijos sąnaudos nėra įvertintos Įstaigos tiekiamos šilumos kainoje. Atsižvelgiant į tai, Įstaigos patirtos sąnaudos išigyjant šilumos energiją iš NŠG, turėtų būti vertinamos sekančios bazinės kainos dedamųjų nustatymo metu.

Tikrinimo komisija įvertindama šią Įstaigos pastabą pažymi, kad atsižvelgiant į patikrinimo tikslą, Patikrinimo akto projekte buvo nustatyta, kad Įstaiga Tikrinamu laikotarpiu neteisingai apskaičiavo ir taikė palyginamąsias šilumos gamybos sąnaudas Pravieniškių CŠT sistemoje, todėl Įstaiga patyrė 126 157,77 Eur nepagrįstų šilumos išigijimo sąnaudų. Nepagrįstos šilumos išigijimo sąnaudos ir jų įtaka šilumos vartotojų kainai bus įvertintos perskaičiuojant bazinės šilumos kainos dedamąsias.

Patikrinimo išvados:

1. Tikrinimo komisija nustatė, kad:

1.1. Įstaiga nesilaikė Šilumos kainų nustatymo metodikos 58.4.5.1 papunkčio ir Išaiškinimo reikalavimų, todėl Tikrinamu laikotarpiu neteisingai apskaičiavo ir taikė palyginamąsias šilumos gamybos sąnaudas Pravieniškių CŠT sistemoje vykdant šilumos supirkimą iš UAB „Prasila“;

1.2. dėl neteisingai apskaičiuotų ir taikytų palyginamųjų šilumos gamybos sąnaudų Pravieniškių CŠT sistemoje Tikrinamu laikotarpiu Įstaiga patyrė **126 157,77 Eur** nepagrįstų šilumos išigijimo sąnaudų.

Tikrinimo komisija, vadovaudamasi Patikrinimo aprašo 67 ir 68 punktais, siūlo Komisijai pritarti parengtam nutarimo „Dėl Pravieniškių pataisos namų – atvirosios kolonijos reguliuojamos veiklos neplaninio patikrinimo“ projektui (pridedama).

PRIDEDAMA. Nutarimo „Dėl Pravieniškių pataisos namų – atvirosios kolonijos reguliuojamos veiklos neplaninio patikrinimo“ projektas, 16 lapų.

Šilumos ir vandens departamento
Šilumos gamintojų ir konkurencijos skyriaus vyr. specialistas

Aleksandr Nasyr

Į posėdį kviečiami Pravieniškių pataisos namų – atvirosios kolonijos atstovai (el. paštas praviennp-ak@praviennp-ak.lt).